

в Крим напередодні референдуму посланців з Галичини, промови яких, засновані на ідейних засадах «донцовщини», використали вороги державної незалежності України в агітаційній кампанії серед кримчан. Втручатися у сферу мови необхідно якнайделікатніше, а зусилля громадськості повинні в наш час зосереджуватися на реальному утвердженні засад державності України.

Дискусія точилася і навколо можливості федералізації, заснованої на економічних та історичних традиціях, а також деяких мовних особливостях окремих регіонів України. Виявилися як противники, так і прихильники введення федеративного адміністративного устрою незалежної України. Не всі погодилися і з висновком про завершення процесу злиття робітничого руху з національним: Республіканська конференція незалежних профспілок у Павлограді 1991 р. довела наявність у них значних розбіжностей. Авангардне місце в сучасному робітничому русі посіли шахтарі, але чимало професіональних загонів робітничого класу ще залишаються пасивними. Мало робітників й серед членів Руху (у Харкові, наприклад, з кожних 10 членів лише 1). Отже, як вказувалося на конференції, слід продовжувати наполегливу роботу по відродженню української національної свідомості серед робітничих мас. Новонароджена Українська держава має бути посправжньому демократичною, враховувати як національні, так і соціальні інтереси всіх своїх громадян.

Можна констатувати, що конференція вдалася. Навіть незважаючи на те, що з 20 запрограмованих зарубіжних колег в її роботі взяв участь лише 1. А втім, те, що було предметом такого жвавого і заінтересованого обговорення, — це суто наші внутрішні проблеми, які й розв'язувати маємо ми самі (хоч, ясна річ, всякий погляд з боку може бути корисним). Слід побажати керівництву РАУ, ні в якому разі не відмовляючись від співробітництва з іноземними вченими і навіть розширюючи його, водночас все ж таки максимально орієнтуватися на фахівців-співвітчизників.

В. С. Батюк (Дрогобич),
Л. В. Тимошенко (Дрогобич)

Перша науково-краєзнавча конференція «900-річчя Дрогобича: історія і сучасність»

18—19 грудня 1991 р. в Дрогобичі відбулася перша в історії міста та краю науково-краєзнавча конференція, приурочена до його 900-річчя. На конференції були представлені науковці вузів та культурних установ Львова, Дрогобича, Києва, Переяслава-Хмельницького, Кіровограда, Одеси, Чернівців, Івано-Франківська, Рівного та Луцька.

Тематика доповідей і повідомлень відзначалася різноманітністю і вийшла за рамки Дрогобича та краю. Розглядалися актуальні проблеми історичного розвитку Східної Галичини, Волині та Північної Буковини.

В ході пленарного засідання було проголошено 9 доповідей: «Педагогічний інститут на батьківщині Великого Каменяра» (В. Г. Скотний, ректор Дрогобицького педінституту); «Дрогобич у моєму житті» (Черненко А. М., професор Дніпропетровського університету); «Перші дослідження історії Дрогобича» (М. Й. Шалата, професор Дрогобицького педінституту); «Замки і фортеці Дрогобиччини» (О. Я. Мацюк, директор Центрального державного історичного архіву у Львові); «Художня культура Дрогобича» (Л. С. Міляєва, Київський художній інститут); «Місто Дрогобич у творах Івана Франка» (З. П.

Гузар, доцент Дрогобицького педінституту); «Нафтопереробна промисловість Дрогобича: історія і сучасність» (В. П. Літовченко, професор Дрогобицького педінституту); «Сторінки історії Дрогобицької окружної організації КПЗУ» (М. С. Савчин, доцент Дрогобицького педінституту); «Гуманістичні традиції української економічної думки та їх значення для сучасності» (С. М. Злупко, головний науковий працівник Львівського відділення Інституту економіки АН України).

Близько 30 доповідей та повідомлень було зроблено під час роботи двох секцій: історико-краєзнавчої та мистецько-літературознавчої. Особливий інтерес присутніх викликали повідомлення про початки Дрогобича в контексті утворення міст Галицької землі (канд. іст. наук Л. В. Тимошенко — Дрогобицький педінститут), жіночий рух на Дрогобищині у 1920—1930-х рр. (М. С. Дядюк — Центральний державний історичний архів у Львові), діяльність товариства «Рідна школа» і Дрогобицьку українську приватну гімназію (Б. В. Добрянський — Дрогобицький педінститут), книгу й читання в Дрогобичі (канд. іст. наук Ж. М. Ковба — Львівський поліграфічний інститут), про славетного дрогобичанина Ю. Котермака-Дрогобича (М. А. Шеремета — Івано-Франківський мед. інститут). Значну увагу учасники конференції приділили франкознавству. Канд. філолог. наук О. М. Будз проаналізував топоніміку роману І. Франка «Борислав сміється», канд. філолог. наук Д. М. Кузик вивчив проблему Дрогобича в листуванні І. Франка, а канд. філософ. наук М. А. Сибіль — в його житті і творчості, канд. істор. наук В. С. Батюк розглянув тему «І. Франко і М. Зубрицький». Цікаву доповідь виголосив канд. філологіч. наук М. Т. Демський (Дрогобич): «Фраземіка епістолярії І. Франка в її стосунках з фраземікою в словнику української мови».

Найгостріша дискусія точилася навколо дати заснування Дрогобича. Всі її учасники (О. Я. Мацюк, М. Й. Шалата, Л. В. Тимошенко та інші) наполягали на тому, що Дрогобичу значно більше 600 років, незважаючи на те, що перші писемні згадки про нього датуються другою половиною XIV ст. Наукової концепції заснування міста в XI ст. історична наука ще не створила. Археологічне дослідження цього старого прикарпатського міста ще не почалося. Тому учасники конференції звернулися до відповідних органів влади та наукових установ з проханням розпочати розкопки в Дрогобичі.

Бурхливими були дискусії щодо ролі та значення діяльності політичних партій Галичини у 20—30-х рр., особи Ю. Котермака-Дрогобича. У прийнятих рекомендаціях визначено перспективи й напрями досліджень. Зокрема, з історії Дрогобича та краю намічено видати комплексну працю. Вирішено також скликати Дрогобицьку краєзнавчу конференцію один раз на два роки, видавати збірник наукових праць і матеріалів.

Учасники конференції побували на батьківщині І. Франка, оглянули пам'ятні місця Дрогобича.

Ю. М. Ляховицький (Харків)

Міжнародна наукова конференція «Дрогобицький Яр: пам'ять, час, люди»

15—17 грудня 1991 р. у Харкові відбулася наукова конференція, присвячена 50-річчю трагедії Харківського єврейського гетто в період окупації 1941—1942 рр. Її організували Харківський регіональний істо-